DÉPOT LÉGAL
LE DIRECTEUR DÉPARTEMENTAL DES ARCHIVES
Võ phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

NĂM THỨ SÁU SỐ 551 — MỖI SỐ NĂM XU — 壬申年十二月初二日 — NGÀY THỨ TƯ 28 DÉCEMBRE 1932

GIÁ BÁN

	ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm	5$00	8$00
Sáu tháng	3.00	4.50
Ba tháng	1.50	2.50

Mua báo phải trả tiền trước. Thơ và mandat gửi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai cần quảng-cáo, việc riêng, xin thương-nghị trước.

TIẾNG-DÂN

敲 La Voix du Peuple 民

Chủ-nhiệm kiêm Chủ bút HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN
Mỗi tuần xuất bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy
BẢN-QUÁN số 102, đường Sông-Bạch, Huế
Hộp thơ: số 61
Giây thép nói: số 22
Giây thép: TIENGDAN — Huế

Vật gì sáng thì không phải là vàng.
(Tout ce qui brille n'est pas or).

NGƯỜI ĐỜI VỚI CÁI DANH

Cái danh cũng qui báu thiệt! Đức Khổng ghét kẻ trọn đời mà không ai biết đến cái tên; người nào đến 40, 50 tuổi mà không nghe tên, đức Khổng cũng cho là hạng người bỏ. Song cái tên cần phải cho sạch sẽ, nên nhà triết học Bossuet lại bảo rằng: « Cái danh cũng như con mắt, không thể chịu một chút dơ bẩn gì mà không lờ. (L'honneur est comme l'œil, il ne saurait souffrir la moindre impureté sans s'altérer.)

Nói riêng về cái nghĩa « danh là tên người », nguyên lúc đầu tiên loài người chẳng qua đặt ra để gọi nhau cho khỏi lẫn lộn người này với người kia, cũng như ta gọi anh Mít anh Xoài, chớ chẳng có ý nghĩa gì. Song lần lần trí khôn càng ngày càng tấn tới, sự cần dùng trong cuộc sinh hoạt càng ngày càng tăng lên. Đồng là người, đồng là cái tên riêng, mà người nào làm được cái gì khác thường, có ích cho đời, ai ai cũng chú ý đến, thì cái tên người ấy, nhiều người nghe biết mà truyền được lâu dài. Có kẻ nhân sự phát minh đặc biệt mà người đời gia cho cái tên, thành cái tên riêng, như người bày ra làm gác trên cây mà ở, thì gọi là Hữu-sào 有巢, người bày cách cưa cây lấy lửa thì gọi là Toại-nhân 燧人 v.v., để nêu cái tên người ấy khác với người thường.

Từ trên lịch sử loài người có cái tên bất hủ mà cái tên thành ra vật qui. Song sở dĩ qui là tại tư cách và công nghiệp của người mang cái tên ấy, chớ không phải tại cái tên kia mang nhiều tước hiệu, lòa loẹt đâu. Xem như Nã-phá-Luân, Hoa-thịnh-Đốn, khắp cả hoàn cầu ai nghe đến cũng tỏ lòng sùng bái, còn ở nước ta như Trần-quốc-Tuấn, Nguyễn-Trãi, bia miệng truyền cả mười đời, nói qui báu thì chỉ 2, 3 chữ đã đủ rồi, cần chi phải kể khai lai lịch cho rậm đám. Thế mà người minh hiện nay nhiều người đối với cái tên có quan niệm khác:

Một đường thì dấu kín cho là vật kiêng kỵ, không muốn cho ai được gọi đến, mà nếu trọi ra tên khác. Bỏ lại là tục lệ « hàng tên » đời xưa lưu truyền lại, do các nhà đế-vương đặt ra. Điều ấy đã là hủ rồi. (Các xứ văn minh, người ta đem những tên danh nhân làm tên thành, tên đường, tên trường học, cũng khắc tượng đồng đựng giữa nơi đô hội cho công chúng cùng thấy cùng biết. Còn bên mình có cái tên lại gói đến mấy lớp cho người ta không ai biết. Hai bên trái ngược nhau là đường nào?) Còn một đường nữa lại cố làm thế nào kiếm cho được danh tước hão huyền mà chắt lên trên cái tên cho thật nhiều mới gọi là sang. (Cái tên mang chức tước không phải là không hợp lẽ, song chỉ cái chức hiện tại mà thôi, như: Thượng-địa bộ thượng-thư..... Đông-dương Toàn-quyền v. v. là đã rồi. Chính kỳ giả đã thấy nhiều người có cái danh thiếp đặc biệt như:

Nguyễn văn X
Hàn-lâm viện Tri-giảng, Nguyễn Trí phủ..., Hiệt Công thương nghị, Sung tiếp hội nghị hội..., Danh dự Lý-trưởng..., Sung Nhiếp-chính Đại-biểu..., Hội trưởng hội..., Thư ký hội..., Mông thưởng Kim khánh, Mông thưởng Bội tinh.

Cũng đều cái danh thiếp mà bề ngang, dọc ra hoành ngổ, không muốn đọc nữa! May mà ngày nay xã hội đã có nhà in nhiều, nên in sẵn một lần cũng tiện; nếu như ngày trước dùng tay mà viết, thì viết cho rồi một cái danh thiếp như vậy và dò đi dò lại cho khỏi sai lầm chữ nào, có lẽ mất đến cả tiếng đồng hồ mà chưa xong, còn thì giờ đâu mà làm chuyện khác!

Nhân cái danh thiếp lòa loẹt này, kỳ giả xin nhắc vài chuyện đời xưa rất có thú:

1) Ngoại truyện Tam quốc có thuật chuyện lúc Lưu-Bị đi cầu Khổng-minh đến 3 lần mới được ra mắt. Có một lần tới cửa, bảo tên tiểu đồng vào thưa và nói tên tước mình. Ông Lưu nói:

— Mày vào nói: Có ông Hoàng-thúc lảnh Dự-châu mục, Tả-tướng-quân Lưu-Bị, đến xin ra mắt.

Thằng tiểu đồng trả lời: — Cái danh tước ông nhiều quá! Tôi không thể nhớ được.

Ông Lưu nói:

— Thôi, mày chỉ nói Lưu-Bị là đủ.

Không những thằng tiểu đồng của Khổng-Minh không nhớ được danh tước dài, mà trừ ra những kẻ phụ quyền đua thế xem người ngoài da, ngoài ra ai cũng không dư công mà nhớ cái đồ hoa vẽ loẹt loẹt đó, huống là ở nơi cái đời cạnh tranh dữ dội nầy.

2) Về đời Đường, một người khách thường tới nhà ông nọ mà ông không nhớ tên. Người khách nói:

— Ngài có lãnh hay quên quá!

Chủ trả lời:

— Không, không phải tôi hay quên đâu, vì cái tên ông không sao làm cho tôi nhớ được. Nếu như cái tên Phong-huyền-Linh Đỗ-như Hồi (2 người danh tướng đời Đường), thì tôi chỉ nghe qua một lần mà trọn đời không khi nào quên được.

Người kia nghe câu trả lời mà có sắc hổ thẹn.

Phải, cái tên mà có giá trị đáng cho người đời ghi nhớ thì chỉ một cái tên trọi, nghe một lần đã khắc sâu vào trong não mà không khi nào quên; trái lại cái tên lòa loẹt đến thế nào mà người mang cái tên ấy không có giá trị gì, thì dẫu có đăng bài quảng cáo, treo bảng rao hàng mà thấy rồi là rồi, chẳng ai để ý đến.

Đối với cái tên, mong sao người minh lo tự xét lấy mình mà lo làm thế nào cho không hổ với cái tên ấy, chớ không nên mượn hoa vẽ hảo nhằng bên ngoài mà loè với công chúng vậy.

Ngu-Sơn

KHO CHUYỆN

Một người Tây tên là B. ở Nam vang (Cambodge) ăn trộm những đồ cổ ở đền thiên bổ giống ra Hà-nội, toan đem bán cho một người khách trả thì bị bắt. Người Tây này trước giàu giữ tiền, sau bị cảnh chức.

Cô tên là Hemelaat Sée Lên cho hay rằng hồi sáng mồng 12 Décembre vừa rồi, lối 4 giờ 15 phút, cô đổi động trong cái giây đồng hồ.

Vào đã bắn nhân ở nước Ngọc khác hơn nước nào hết.

Khi mới người cam trái nên cây ít nhiều vậy, ba chế hồi ở gần nông cây cây.

1) Chín, mười, hoặc mười, bắt một cả là cả 7) 7) Giữa lúc cả cả thuốc của hoàng Minh nhân không 1 bị thiện cả làm phúc. 2 đến 1 ly. Cả cả những đồ nào cả thế, cũng 2 chương không?

(Xem qua trang 2 cột 7)

CHUYỆN ĐỜI

Háo kỳ! háo kỳ!

Người đời thường hay thích chuyện lạ, chuyện mới. Mà có mới có lạ cuộc đời mới đi tới. Khoa học thạnh hành vì càng ngày càng phát minh ra chuyện lạ; xã hội trở nên hoàn thiện vì thay đổi chế độ mới. Nhưng có cái mới không can thiệp chi đến cái tiền đồ quốc gia xã hội, không giúp ích cho khoa học, cũng không nâng cao được cái hạnh phúc cá nhân, thế mà người đời cứ ham mới. Ví dụ cái mới về y phục: y phục là cốt cho ấm thân; nghèo hèn thì áo vải quần bố, vụ sự giày bền chắc chắn; giàu ra thì tơ lụa gấm hàng, ngoài cái nhẹ nhàn mỏng mảnh lại thêm vẻ mỹ quan. Thế đã đành rồi. Nhưng lại bày chi cái « mốt »? Như bận đồ tây, nặm trên cái « rờ ve » áo nhỏ xíu xíu cũng đã đẹp rồi, mà qua năm sau kiểu đâu bên Âu-lê đưa lại bắt may cái « rờ ve » lại to tướng, rồi ai cũng « rờ-ve » to! Ống quần trước kia hẹp bó, trông cũng mỹ quan, mà ngày nay phải rộng thụng, mới đúng « mốt ». Ví dụ về chuyện ăn: Ăn cốt cho ngon miệng, no bụng. Nghèo thì dưa mắm qua ngày, sang ra lại nem công chả phụng; nghĩa là tùy theo cái đầy tiền của mình mà rán sức tự cung lấy thứng đồ mỹ vị. Thế mà sao lại ăn chi cái thứ ớt cho cay, mới ăn lần đầu nó cũng xé cả miệng chớ ngon lành gì? Uống chi thứ nước men cho say? mới uống lần đầu nó nồng nặc mà bắt cháng váng cả người, chớ ngọt bùi gì mà sao lại uống?

Ấy thế, trong sự ăn sự mặc cũng không lìa khỏi cái nào háo kỳ. Ai nghe tôi nói đây chớ vội trách tôi là sao có nói dốc, hoặc khen cho tôi là thoát khỏi cái nào háo kỳ. Không đâu, tôi nói là đứng về phương diện nghiên cứu, thấy sao nói vậy, chớ cũng như mọi người, bảo lắm sao tôi khỏi nô lệ cho cái não háo kỳ là cái nào chung của người trên đương thế? Tại ăn bận cũng phải dùng theo hơi hơi với cái « mốt » mỗi ngày, và thỉnh thoảng cũng nhắm qua ít cốc « ly-cơ » để khi khô cho qua tuế nguyệt.

Ngoài cái háo kỳ về sự ăn, sự mặc ra, trong cõi đời mà có xảy ra sự gì không cần kíp cho cái đời sinh hoạt, mà có tổn có hại cho sinh mạng tài sản của người, cũng đều do cái não háo kỳ cả. Đi xe hơi đua nhau chạy cho được những mấy trăm cây số một giờ; cỡi tàu bay vượt cho đến nghìn trùng không nghỉ; đem thân ra bơi ở giữa biển khơi, hoặc vùi giập dưới ba tấc cát... cũng vì cái não háo kỳ.

Nhưng chẳng thà háo kỳ như vậy để thử cái sức người cho biết cái giới hạn nó đến đâu, dẫu có rủi ro thì ít mạng cũng đành cam chịu. Cái nầy, có anh âu chuyện nhỏ nhặn mà cũng muốn háo kỳ mới là vô ích thậm! Như một vật ai cũng cho đen, mà mình thì nói trắng; một chuyện ai cũng cho phải mà mình lại cãi trái, mà trong khi nói trái ngược người ta như vậy, chẳng vì cái cớ gì khác hơn là muốn mua cái tiếng « xuất chúng » với người chơi.

Nhưng không hơi đâu mà kể các chuyện háo kỳ bông lông. Ta hãy xem cái chuyện háo kỳ ở giữa Đại hội đồng kinh tế vừa bế mạc tại Hanoi. Đại hội đồng kinh tế là một cái hội đồng có quan hệ đến vận mệnh cả xứ Đông-dương. Vì năm nay mỗi xứ Đông-dương cũng đương trải qua nhiều cảnh khó, thì ở hội đồng có làm vấn đề nên thảo luận để mưu chuyện ích chung. Nào chuyện hình giá đồng bạc Đông-dương, chuyện xuất cảng lúa gạo, chuyện độc quyền rượu, chuyện thuốc thuốc lá... Thế mà có một ông đại biểu tỉnh có gan thiếp đến các vấn đề kia thì lắm thường quá, nên nghĩ ra một chuyện lạ (tôi cũng để ai nghe cho ra?) là... xin ta bỏ các lăng vua... (Chuyện nầy tôi thấy đăng trong báo « Ami du peuple »).

Cái bộ ông Nghị nầy, trưởng xứ Trung kỳ không phải là một xứ quan nhỏ mà phải cho đến ông đó thăm xem các lăng mộ ấy? Nếu ông nghị chê ta không háo kỳ thì cũng là xa quá.

Lực tỉnh

Thơ một ông Dân-biểu Quảng-Nam nói về

Vấn đề thuốc lá xứ Trung-kỳ

Tôi có tiếp giấy lý trưởng làng Tam-kỳ, Trường xuân, Ngọc Thọ, Khương-mỹ, Dưỡng-an và một trăm bốn mươi người kêu về vụ thuế thuốc lá, tôi đã đệ trình quan Khâm-sứ Trung kỳ soi xét. Trước khi được những giấy kêu ấy, tôi thấy tờ chỉ dụ Quan Giám Quốc ngày 16 7 32, thi hành điều lệ thuế thuốc lá xứ Đông-pháp, tôi cũng vẫn biết rằng thuế thuốc lá ở xứ Ấu Châu là một món thuế hệ trọng. Song tình thế mỗi xứ mỗi khác; dân tình nước mình chưa tấn hóa bằng các xứ Ấu-châu, sự học phổ thông trong nước còn hẹp hòi, người ra thương mãi mà đã tự cách gửi điều lệ và sổ sách tính toán như lời nghị định ấy, cũng không được mấy người, vì sợ vì lẽ ngu dốt mà phải mắc vào vòng pháp luật. Vì lẽ ấy tôi đã có tờ kêu nài cùng Quan Khâm sứ Trung-kỳ, quan Chánh Thổ-hiến sở thương chánh Đông pháp cùng các quan Chủ tọa hội đồng xứ Đông Pháp soi xét về việc thuế ấy, kẻo thiệt hại dân; vì dân ta chưa có nghề gì chuyên môn, nghĩa là nay làm nghề nầy mai làm nghề nọ chớ không chuyên một nghề, và sự buôn bán của người Annam nhiều khi không phải để kiếm lời. Thí dụ: tôi có vạt đất không trồng gì được nên đem trồng thuốc hoặc trồng khoai trồng đậu, để dùng trong nhà quanh năm. Song một đôi khi phải đem ra bán vì gặp cơn túng rối, hoặc rảnh dùng việc nhà, vậy nhịn ăn, nhịn dùng mà bán, chớ không phải chuyên nghề.

Còn vấn trồng thuốc xứ Trung kỳ cũng khác sự trồng thuốc các xứ Ấu châu, vì vạt đất ấy năm nay trồng thuốc, năm khác trồng đậu trồng bắp, chớ không phải chuyên một nghề trồng thuốc. Còn trồng thuốc, khi cây thuốc lên lá nhứt là phải hái non để lá nhỏ ra cho tốt, hoặc khi cây thuốc đang lên mà cắn thuốc thì cũng bắt vào mà hút, vậy thì những cách ấy trái hẳn với điều lệ của nhà nước.

Những điều khó khăn về việc trồng thuốc và việc buôn thuốc, tôi đã kêu nài và bày tỏ sự khó khăn ấy cùng quan Khâm Sứ và Quan Viện trưởng Cơ mật, các ngài cũng tỏ ý hết lòng binh vực và sẽ ra thương thuyết cùng quan Toàn quyền cùng Hội đồng chánh phủ để lượng xét việc ấy.

Chánh phủ và các bậc Thả Hiền thấu cái khổ của dân mà định bãi việc thuế ấy thì dân được nhờ nhiều.

Nguyễn-Thành-Hưng, Dân biểu Quảng-Nam lại cáo

Cùng bạn gởi bài

Bản báo thường tiếp được nhiều bài lai cảo, hoặc bài cải chánh, mà không ký tên, khó lòng để ngày, không nói chỗ ở rõ ràng, cùng chuyện người nầy mà người kia đứng cải thay. Những bài như thế, không có giá trị. Bản báo xin miễn đăng.

T. D.

NĂM HẾT TẾT ĐẾN!
cầu cuối năm nói, xin nhắc các nhà nên sắm sửa trước mua tiền cho tiện việc vở sách
TIẾNG DÂN

NƯỚC NHỎ CÓ ĐỘC-LẬP ĐƯỢC KHÔNG?

Một đoạn lịch-sử của nước Bỉ-lợi-thì (Belgique) trong cuộc Âu-chiến

Lâu nay người minh nói đến nước độc lập thường kể những nước người nhiều đất rộng như Anh, Pháp, Ý, Nhật, Mỹ nên phần đông tưởng rằng nước lớn mới làm được công cuộc độc lập vẻ vang ấy; còn nước nhỏ thì không sị đếm xỉa vào hạng nào, không nên mộng tưởng đến. Tưởng thế là lầm. Ấn-độ và Trung hoa có phải là nước nhỏ đâu, mà Ấn-độ hiện nay còn chia rẽ nhau, Trung-hoa thì đối với cuộc xâm . . . . kia một hai giữ chủ nghĩa bất đề kháng, cầu cứu với Quốc liên, nhắm mắt ký cán lời hợp định khuất nhục ở Thượng hải. Còn Bỉ-lợi-thì ở Âu-châu có phải là nước lớn đâu, nước đã nhỏ mà lại gặp cái họa Âu chiến (1914-1918), chính mình phải đứng trước làm đạo quân tiền phong, chống với nước Đức là một nước binh lực lẫy cường quán tuyệt thế giới kia, thế mà nay vẫn cứ độc lập.

Ký giả thuật đoạn lịch sử Bỉ-lợi-thì dưới nầy, bản ý một để chỉ rõ chỗ nói trên, một nữa trang học thuật, công nghệ, chính trị, võ lực cùng chính thể quân chủ lập hiến của một nước nhỏ, đánh đổ cái tiếng: « không bắt chước nước lớn được » mà phần đông thường hay dùng sau khi nghe kể chuyện nước Anh, nước Nhật. (Dưới nầy theo bản du ký của một người Tàu sau trận Âu chiến).

Trước nói dai lược nội tình nước Bỉ:

Nước Bỉ là một nước quân chủ lập hiến, diện tích 30.443 km2 (không bằng 1 tỉnh Giang tô nước Tàu), mà cư dân 7.570.000 người (ít có bản thống kê năm 1912). Trên thế giới mà kể số dân theo với đất thì nước Bỉ là đông dân hơn cả. Như tỉnh Sơn-đông nước Tàu là đông, mà mỗi dặm vuông có 22 người, còn nước Bỉ nơi hạt dân đông, mỗi dặm vuông đến 116 người.

Nước Bỉ địa giới ở giữa Hà-lan, Đức và Pháp, trước thường bị các nước lấn bức, năm 1830 về sau mới thành nước độc lập theo chánh thể quân chủ lập hiến.

Chữ họ thông dụng có 3 thứ: chữ Pháp, chữ Đức và chữ Phát-lan đức (Flandre). Theo bản thống kê năm 1910, mỗi trong số phần 100, tiếng

Pháp	38,30
Đức	16,42
Phát lan đức	29,80
gồm cả 2 và 3 thứ tiếng	21,58

Giáo dục nước Bỉ chưa thực hành cưỡng bức, vì là một nước trọng công nghệ, trẻ con 7, 8 tuổi đã làm công ở các xưởng, nên trẻ con không biết chữ còn số nhiều, song chánh phủ và các cơ quan hết sức tìm cách sắp đặt bổ cứu, nên số không biết chữ cũng giảm lần.

Năm	Số trẻ con không biết chữ	
1890	25,0	trong 100 phần
1900	19,1	id
1910	13,1	id

Trường học trong nước mở rộng nhiều:

Ấu trí viện	3186	số học sinh	27592
Thành đinh hiệu	4940		246292
Tiểu học	7590		934870
Trung học	134		28999
Cao đẳng trung học	35		8063
Đại học	4		5089

Nước Bỉ đất thấp và gò đất rất dốc, không thích cho nghề nông, nên nghề nông không phát đạt. Tính toán đất trong nước:

đất cày được	59	phần trăm
sum lâm	17.6	«
đất không cày được	1 86	«

Công nghệ thạnh vượng chiếm phần nhứt trên thế giới, gần nhứt là than, sắt, pha lê, sắt trắng, tơ, và các đồ dệt.

Công nghệ nước Bỉ

Nghề mỏ là cái nghề nước Bỉ nổi tiếng trên thế giới. Xưởng họ dùng than, cũng như người ta dùng gạo vậy. Có người lo các mỏ khoáng sẽ kiệt, một nhà khoáng sư trả lời rằng: nước Bỉ các khoáng mỏ lấy rất sớm, song thứ mới xuất hiện cũng nhiều, hễ diện tích ít nhứt cũng có trên 3300 dặm vuông. Vả mấy chỗ nước chưa hiện chưa khai thác, hiện đương dùng cách « đóng giả mỏ » (假水井) mở các mỏ dưới nước ấy thì cũng nhiều kia (cách nầy gặp nơi mỏ nhiều nước, đào một vũng vuông, lấy đá đắp để cho nước đóng thành giả, đào mỗi ngày được nửa thước, mỗi thước đến 2300 phi lăng, sau chừng nào giả đất chừng ấy, cũng phu biết là chừng nào! Nước Bỉ có tiếng tinh nghề khoáng thật vậy).

Thành Liệt-nhật (Liège) nước Bỉ là một nơi sống về nghề sắt với lửa, khắp nơi ống khói mù trời, 10 năm sắt đến 10 chỗ, mỗi ngày sắt ra có 2000 tấn. Toàn nước Bỉ đồng niên số sắt xuất khẩu 150 vạn tấn mà ở thành Liège chiếm phần nửa.

Xưởng chế gang sắt của nước Bỉ, sở đi trừ danh, không phải tại ngạch xuất sản nhiều mà tại chế tạo cực kỳ tinh xảo, dẫu cái nhỏ đến thế nào, không thì nghiệm thì không đúng tinh mật cho đến kể 1 phần trong 33 phần ly, 1 phần trong 66 phần ly v. v. Một cái máy chế chạy bánh xe nhỏ giá đến 300.000 phi lăng. Chỗ chế tạo rất phiền phức, như một cây súng thường phải trải qua 300 lần công việc mới làm thành. Trong số ấy có 44 lần phải tay thợ làm, còn máy phải dùng đến 700 bộ, không cái nào giống cái nào. Mỗi một viên đạn phải trải 20 lần tay thợ, còn máy cũng dùng đến đến ba trăm bộ, tay thợ nhứt đến giữa người ấy chế tạo cũng chưa thấy cái nhỏ mà mỗi người mỗi chuyên.

Trên là kể qua công nghệ ở nước ấy, còn nhiều cái mới lạ không thể thuật hết, nay xin lược kể tình hình trong cuộc Âu chiến.

(Còn nữa)

Hải-Âu dịch

MỸ HẠNH BỘ CHỢ HÀNG CHÍNH HIỆU
NGỤC-THẤT CÔ-ĐÀNG
NAY LÀ NĂM VỀ SỰC THỌ CỦA MỘT CHÂN-TỰ-THANH NĂM LÊN VỪA BÁO-ĐỜI

Sách cấm

Nghị định Tòa-Khâm ngày 22 décembre 1932 cấm lưu hành và tàng trữ trong địa hạt xứ Trung-kỳ quyển sách nhỏ nhan đề: Nhật-Bản năm hoạt Trung-quốc là một đề chuyện chuyện minh chú « của Động vô Công mưu, công ty hiệu đính Lịch sử ở Quảng tây xuất bản.

ANNAM LỊCH SỰ
HÃY NÊN HÚT THUỐC LÁ JOB

VIỆC TRONG NƯỚC

HUẾ

Thân sinh ông tham Kỳ nói về cái chết của con

Bản báo tiếp được bài lai cảo của thân sinh ông tham Kỳ bày tỏ chỗ hồ nghi trong việc chết của ông Kỳ. Vậy xin đăng nguyên văn ra, để cung một chất liệu cho nhà đương cuộc xét người bạc mạng mà xét cho kỹ càng hơn.

Báo Tiếng-dân số 545, ra ngày 17-12-32, có bài « Cái chết thình lình », nói về chuyện con tôi (tham Kỳ) chết tại sông Srépok (Banméthuột). Cho rõ nguyên cái chết này, tôi kính nhờ quí báo đăng mấy lời sau này, mà ngày 13-12-32 tôi đã có lá đơn bẩm quan Khâm-sứ Trung-kỳ.

Ngày 9-10-32 ông chủ công chánh Banméthuột sai con tôi đi nhóm phở cầu đường sang Cao mên. Con tôi có xin đem theo một tên bếp, ông chủ không cho, kể xin đem tên bếp mọi ở Banméthuot, ông cũng chối từ. Thế là con tôi phải đi một mình giữa chốn rừng sâu núi thẳm. Ngoài giờ đi làm với mươi mấy tên cu-ly mọi, khi về trại phải nấu lấy mà ăn, giặc lấy mà mặc, việc gì cũng phải tay mình lấy! Gần một tháng, trải bao những sự khó cay đắng cũng gần cho nó nếm mùi vị. Tai gần đến xác mọi [illegible] bỗng có tin mọi về báo rằng Tham ấy đã chết đâm tại sông Srépok ngày 9-11-32, trong lúc qua chiếc độc mộc với [illegible]. Nói rằng thì giản dị đến, thuyền trôi, Tham Ký ngồi, thuyền xông nước rồi biến mất, còn lại trên thuyền cái áo chemise, cái đũa và nửa chuốt. Long ngày mai lên lấy đồ tang không có áo chemise và chuốt.

Nhờ quan Sở sở dân mọi ra công tìm kiếm nhưng đến 9 ngày mới kiếm được xác đem chôn xây ngay [illegible] (nước lúc ông chủ đi [illegible] nước ấy hay tràn, bay hiểu thông cho Quan sở và các sở công chánh.) Qua ngày 16-11-32, người nhà con tôi là Nguyễn Khoa mượn 2 người lên chở ấy. Chúng nó thấy xác khô ngoét, vì lại ông chủ đã đem cuối đi đã mất, nên chúng nó phải trở về Banméthuột. Nguyễn Khoa xin quan Sở [illegible] Docteur lên khám, nhưng ngài [illegible] chantier T. h. S. và viên đội mọi đi cùng 5 tên cu ly của Nguyễn khoa thuê. Khi vớt xác, thì mình không có áo quần tất nịt gì cả, mà lại 3 cái răng hàm trên, 1 lỗ tai, tóc và dương vật đều mất, lưỡi le, mũi nở, 2 đầu gối bầm, chân tay thẳng, bụng thóp.

Trời lạnh, con tôi mặc áo quần kaki, trong có áo du (pull over) và chemise. Bà mặc đồ ấy sao cái chemise để trần đó? Và thuyền độc mộc dài chừng 4 thước, rộng 5 tấc, động mạnh thì dễ muốn chìm, thế mà con tôi nhảy thuyền mà cu ly vô sự sao? Công tôi không biết lội lại đã gần bờ với gì mà nhảy? Như thế đã rõ con tôi chết vì một cớ gì khác, chứ không phải chết nước.

Nguyễn-v-Tiền

Cuộc xổ số tombola giúp nạn dân miền Nam Trung-kỳ tại hội Nữ-công ngày 15 Décembre 1932

Số lô	Số trúng	Số lô	Số trúng
1	2.651	26	1.328
2	1.921	27	1.836
3	2.338	28	1.404
4	715	29	1.277
5	1.698	30	1.198
6	2.716	31	968
7	2.811	32	2.333
8	809	33	1.861
9	1.188	34	2.198
10	934	35	2.108
11	2.114	36	501
12	845	37	1.275
13	1.395	38	1.063
14	364	39	1.359
15	819	40	1.604
16	2.696	41	1.378
17	2.245	42	88
18	1.520	43	1.190
19	1.848	44	2.931
20	2.395	45	1.374
21	550	46	2.791
22	1.671	47	319
23	284	48	2.611
24	58	49	1.314
25	2.241	50	2 032

Cuộc tranh đấu chức-vô địch cúp Ping-pong

Dưới quyền Hội-Lạc-Thiện chủ trương

Suốt ngày 1er Janvier 1933 từ 7 giờ sáng đến chiều, các nhà tranh giải, đến dự thi.

Tối 1er Janvier 1933

Từ 7 giờ tối cho đến 12 giờ khuya các cuộc chơi trong các phòng Tòa Nhân-Dân-Đại-Biểu, như là :

1° Đồ Tam bồng 0$10
2° Bắn thi 0$05

(*Xem qua trang 4 cột 1*)

KHO CHUYỆN

(*Tiếp theo trang hai*)

Nếu cô nào mà không có chỗ làm thì thôi, họ không thèm cưới.

Với người sự chưa cưới, người Tô Nga cũng không có cái tục hun tay nữa.

Một viên tri huyện tại huyện Động, tỉnh Hà-nam (Trung-hoa) tên là Cảnh tử-Khiêm mới đến nhậm chức tự đầu xuân năm nay, mà đã sơ với mấy khoản tiền lớn đến trên bốn vạn đồng, cũng là bách hiếp dân chúng đánh chết một người, một người vô tội bị giam mà phải tự vận, và một người phải uống thuốc phiện chết.

Ngày 2 Septembre viên huyện Khiêm tự tiện bỏ việc quan, đem số tiền lớn lấy đi trốn.

Tỉnh trưởng Hà-nam là Lưu trấn Hoa được tin, tức khắc trình Tưởng giới Thạch. Tưởng lập tức sai nã bắt và đã hạ lịnh bắn chết tại trước cửa huyện, nhân dân đều lấy làm thống khoái.

Trung-kỳ nhân-dân đại biểu viện

Kỳ Hội-đồng thường niên năm 1932

BIÊN BẢN

Ngày 5 Septembre 1932

(Buổi sáng)

(*Tiếp theo*)

Ông Laurent. — Tôi xin nhắc lại rằng ngân sách Đông Pháp đã chịu cho một phần nhiều về khoản chi tiêu sở lâm chánh, ngân sách Trung-kỳ phải dự trù những số vừa cần dùng cho sở ấy, vì năm ngoái có trù hẹp quá, nên năm nay phải trù rộng hơn.

Ông Phạm-văn-Quảng. — Xét về sở Thú y, tôi xin thưa rằng sở ấy cũng như sở nông chánh, chưa có kết quả gì cho nhân dân mấy.

Ông Nguyễn-thành-Hưng. — Sở thú y thời có có ích cho những thành phố, vì là sở ấy có khám xét thịt bán ở thành phố, còn ra thời không có ích chi cho dân ở thôn quê, là vì trâu bò có chích thuốc cũng đều chết cả.

Ông Viện-trưởng. — Nên biết rằng công việc chích thuốc của sở thú y cũng có ích, xem như năm 1923, bệnh dịch trâu bò ở huyện Can-lộc tỉnh Hà-tĩnh, tôi thấy việc chích thuốc phòng bệnh được công hiệu lắm.

Ông Laurent. — Sự tiêm thuốc của sở Thú y chỉ có ích theo khi, nếu con thú vật đau quá nặng mà cơ quan đã yếu thời chích thuốc cũng không hiệu quả.

Ông Nguyễn-thành-Hưng. — Tôi có nuôi ở Huế một bầy bò 12 con, đương lúc dịch trâu bò, sở thú y có tiêm thuốc, nhưng 9 con đều phải chết. Và lại tôi có nuôi một bầy 60 con ở Đà-Bạc, không chích thuốc mà được sống cả.

Ông Laurent. — Có lẽ những bầy bò của ông Nguyễn-thành-Hưng không bị nhiễm độc nên xét chung cả thì mới đúng.

Ông Nguyễn-thành-Hưng. — Số trâu bò có sở Thú y chích thuốc mà chết cũng nhiều lắm.

Ông Laurent. — Thế thì cũng nên biết cái số trâu bò chích thuốc mà còn lại.

Ông Nguyễn-thành-Hưng. — Còn việc thiến trâu bò cũng là nhiều điều bất tiện cho nhân dân thôn quê, vì rằng khi mộ lông Đốc thú y đến một làng, thời nhân dân phải đình công bỏ việc ở ngoài đồng mà đem trâu bò về để chực quan Thú Y thiến. Cách thiến trâu bò của người Nam được giản tiện hơn.

Ông Laurent. — Nếu bảo thiến trâu bò ăn phiên cho dân thì cũng nên biết việc thiến trâu bò là cốt được giống khỏe mạnh Vậy trưởng dân cũng nên đem trâu bò cho sở Thú Y thiến cho.

Ông Nguyễn-thành-Hưng. — Nhân dân thôn quê cũng không ưng do sở Thú Y thiến trâu bò của họ nuôi, như tưởng nhà nước có ý ép bức thiến mà thôi.

Ông Laurent. — Nhà nước không có ép bức bao giờ.

Ông Viện trưởng. — Nhà nước vẫn không ép dân phải thiến trâu bò, nhưng các quan địa phương lồng lý sở tại, mỗi khi có giấy sở Thú-Y đưa đến, thời hay sức bát cho dân phải đem trâu bò tới cho viên Thú Y thiến, bởi thế mà hay sinh tệ bắt buộc.

(*Còn nữa*)

SIÊM — NAKHON

Cùng hai ông Lê-văn-Hoài (You lek Nguan) và Nai-He

Bản báo tiếp được thơ hai ông nói về chuyện ông Huôn-Kee và ông Hip-Sueng, xin cảm ơn, vậy có phải ông Huôn Kee tức là ông Hip-Sueng khi trước ở Nakhon không, hay là hai người khác nhau? Vì địa chỉ (adresse) của ông Hoài viết bằng bút-chì không được rõ ràng, nên không thể trả lời bằng thơ được.

Tiếng dân

SÁCH DẠY ĐÀN HUẾ VÀ CẢI-LƯƠNG NAM-KỲ

(*Tức Khoa-học Cầm*)

Sách dạy này theo thể khoa-học nên ai cũng có thể tự học lấy mà nắn được gần rất hay và đúng nhịp. Do ông Hai-Khiết và cụ Ba-Lễ.... (danh-cầm nhất Bắc-kỳ) có công nghiên-cứu mấy chục năm nay mà soạn ra. Thật là một cuốn sách có giá-trị (Ai mua sách có quyền hỏi và được nghe giảng dạy). Giá bán 0$50 (ở xa mua thêm cước 0$20, gửi lĩnh hóa trao ngân là 0$85). Mua buôn, mua lẻ thơ và mandat chỉ để cho nhà xuất bản như vậy :

« NHẬT-NAM THƯ-QUÁN
DƯỢC-PHÒNG
26 Hàng-Bông Hanoi »

CỔ-TINH BỔ THẬN HOÀN

Mắc bệnh gì thì phải uống Cổ-Tinh Bổ-Thận! Bệnh như thế nào thì phải uống Cổ-Tinh Bổ Thận?

Bệnh như thế nào thì phải uống CỔ-TINH BỔ-THẬN? Thoạt tiên, hay đau lưng, mỏi mệt, thường hoa mắt, ù tai, đêm ngủ không yên giấc, hay chiêm bao thấy nhiều chuyện bậy bạ, tinh ra sự bất. Bệnh đương trong thời kỳ nặng thì mau dùng hết 3 ly Cổ TINH BỔ THẬN thì hoàn phải là nên chứng bệnh nhẹ mau nặng nặng ra:

Mộng-tinh — Di-tinh — Hoạt-tinh

Là ba chứng rất hiểm nghèo, tuy, theo bệnh mộng nhẹ mà phát sinh ra. Bệt là hại đến đường sinh dục. Nếu để phát ra ba chứng hiểm nghèo nói trên rồi, thì phải lập tức gửi thư về lấy hoàn 6 ly mà dùng tiếp thì tất được chóng khỏi.

Bệnh nầy phần nhiều của bọn thanh niên thường mắc, ai hoặc chơi bời quá độ rượu chè thấy đàn, hoặc là lầng nhiều đường mà sinh ra, vì không 12 đến 18 tuổi nhiều người mắc lắm. Ai mắc nên viết thư hỏi hiệu.

SINH-HUY
44, Rue Maréchal Foch — VINH

Thuốc nầy mỗi lọ giá 1$00, mua từ mấy lọ trở lên thì giá đặc biệt là 0$80, tiền cước phí người mua phải trả. Mua mandat để tên M. SINH-HUY, đánh giây thép rồi để SINH-HUY VINH.

thiến trâu bò

Ông Nguyễn-thành-Hưng. — Nhân dân thôn quê cũng không ưng do sở Thú Y thiến trâu bò của họ nuôi, như tưởng nhà nước có ý ép bức thiến mà thôi.

Ông Laurent. — Nhà nước không có ép bức bao giờ.

Ông Viện trưởng. — Nhà nước vẫn không ép dân phải thiến trâu bò, nhưng các quan địa phương lồng lý sở tại, mỗi khi có giấy sở Thú-Y đưa đến, thời hay sức bát cho dân phải đem trâu bò tới cho viên Thú Y thiến, bởi thế mà hay sinh tệ bắt buộc.

(*Còn nữa*)

GIẢI-HUYẾT-ĐỘC

解血毒 P. D. Đ. 范允恬藥房

SAVON VIỆT-NAM

Dừa của ta, dầu của ta, vật thô sản nước nhà chế theo cách bác học nên hình Savon VIỆT-NAM. Dừa nhà, dầu mượn nơi thiên chi, các nước người còn lấy mua của ta đem về làm Savon rồi trở lại bán cho ta thì có thể nào tất có rẻ hơn Savon VIỆT-NAM làm tại chỗ bán tại nơi nên giảm đoan chắc rẻ hơn hết các thứ Savon tốt nhất làm đúng nguyên chất dầu 72% như Savon VIỆT-NAM.

Lưu-tấn-Quang & Cie, N° 62, Avenue Paul Doumer à Haiphong có trữ bán savon « Việt-Nam »
M. Nguyễn-Ích-Hà, Việt-Sản-Thương-Cuộc à Faifoo.
M. Phạm-văn-Quảng, 71, Rollandes Hanoi.

NÊN CHÚ Ý :

Kể từ đầu năm tây sắp đến (1er Janvier 1933) phòng khám-bệnh của tôi sẽ giời sang nhà ở góc đường Pasteur. Marc - Pourpre, sau Nhà máy-điện (nhà của Bà Lutz khi trước).

Y-SĨ TRẦN-ĐÌNH-NAM TOURANE

TẠI NHÀ CHỚP BÓNG MORIN-FRÈRES

2 và 3 Janvier 1933

?

HERNANI

DIỄN-KỊCH GIÚP NẠN DÂN TRUNG-KỲ
Do viên chức tổng-sự Ngân-Chánh Huế tổ chức

Huế, le 1er Octobre 1932
Monsieur Nguyễn-trung-Thâm
Quảng-xá à ĐỒNG-HỚI

Kính ông, tôi đã dùng thuốc BẠCH-THỐN-TRÙNG (tên cơ mật thánh) của ông rất hiệu nghiệm, nó làm cả cái đầu con trùng ra một cách dễ dàng lắm. Tôi đã có thư mấm tự ông gửi cách bảo đảm số (Mail) 621. Nay xin đính gửi mandat postal série A-027, 026 N° 257 là 1$20 để mua thêm 4 hộp (1$20 kèm cước phí). Tiếp được thư nầy nhờ ông cho gửi thuốc gấp.

NGUYỄN-HỮU-TẠC
Villa Phuc Long N° 65
Rue Đông-ba à Huế

Những thư như thế rất nhiều, bản hiệu sẽ lựa đăng hết. Ai dùng không tánh nên viết thư cho biết để trả tiền lại. Bản hiệu lại cần mỗi tỉnh mỗi người đại lý. Ai gửi thuốc xin gửi trước 0$30 bằng timbre poste.

NGUYỄN-TRUNG-THÂM
Quảng-xá — Đồng-hới

QUAN-HẢI TÙNG-THƯ

Hán-Việt từ-điển đã in đã bộ. Trong tháng Décembre còn bán theo giá đặc-biệt 5$50 (ở xa thêm 0$50 cước).

Thế-Giới-Sử . . . . . 1$20 (Còn chừng 100 quyển nữa, mua kẻo hết).

Đông-chu Liệt-quốc, mới ra quyển II, giá . . . . . 1$00

Quốc-văn cụ-thể (nghiên cứu về văn chương và văn pháp của Việt-văn, Hán-văn, và Hán-Việt hợp dụng thể) Giá . . . . . 0$80

CÔNG KHÓ NĂM NĂM

Hiệu bào-chế tây của người Nam ta là ông Phạm-Doãn-Điềm ở Đà-Nẵng (Tourane), năm năm nay chuyên cần nghiên-cứu, chế-tạo theo cách tây các môn thuốc cần thiết cho người Nam mình. Hiệu đã ra được hơn mười món thuốc, món nào mỗi nấy thí-nghiệm đi lại hết sức kỹ càng và có nhiều quan đốc tờ tây với nhiều lương-y Việt-Nam đã nhận là có công-hiệu hoàn-toàn, nên giúp ích cho đồng-bào ta nhiều lắm. Nay mới phát-hành 6 món :

1° — Thuốc Hóa-Đàm-Chỉ-Khái P. D. Đ. (thuốc hoàn trị ho),	mỗi ve	0$60
2° — Thuốc Lập-Chỉ-Phát-Lãnh-Tán P. D. Đ. (Thuốc cảm),	mỗi ve	0.10
3° — Thuốc Giải-Huyết-Độc P. D. Đ. (vừa lọc máu vừa bổ),	mỗi chai	1.20
4° — Thuốc nóng lạnh trẻ con P. D. Đ.	mỗi gói	0.20
5° — Thuốc sán trẻ con P. D. Đ.	mỗi gói	0.20
6° — Thuốc đau bụng trẻ con P. D. Đ.	mỗi gói	0.20

Mua buôn, làm đại-lý, gởi thơ cho nhà phát-hành :

M. VIÊN-ĐỆ
Hiệu Khuynh-Diệp ở Bến-Ngự Huế
Giấy-nút : X7 — Giấy-thếp tắt : Viendo Hue

RẺ HƠN MA !
VUI HƠN QUỈ !!
ĐẸP HƠN TIÊN !!!

Ấy là những lời mà các em mua Kho sách bạn trẻ nói như vậy !

Thật đó, thử tính xem mỗi năm các em chỉ mất có 1$ mà chẳng những được nhận lấy trọn 12 quyển Kho sách bạn trẻ là một thứ sách rất bổ-ích cho sự giáo-dục, câu văn dễ dễ hiểu, viết đúng chữ quốc-ngữ, có hình vẽ, có nhiều cuộc để mua vui, thời chịu cước-phí gì hết mà thôi, lại được nhận lấy một quyển sách rất quí và mỗi kỳ một tờ giấy giảm là khác nữa. Vậy ai là người có con em đi học, chỉ nên gởi một đồng bạc cho : NGUYỄN-ĐÔNG-CHI 32, Rue Paul-Bert VINH, mua cho chúng nó một năm Kho sách bạn trẻ của bạn là đưa tiền cho chúng nó ăn học hay là đọc những sách hoang đường tình dị khêm nhã

Chúng tôi được phép tòa

Y-CHÁNH TRUNG-KỲ

cho phát hành mấy thứ thuốc sau nầy :

Giải huyết độc P. D. Đ.
Thuốc sán trẻ con P. D. Đ.
Thuốc nóng lạnh trẻ con P. D. Đ.
Thuốc lập chỉ phát lãnh tán P. D. Đ.
Thuốc đau bụng trẻ con P. D. Đ.
Thuốc hóa đàm chỉ khái thánh dược hoàn P.D.Đ.

Nhà bào-chế :

PHẠM-DOAN-ĐIỀM
TOURANE

Sữa NESTLÉ hiệu CON CHIM

Sức khỏe của trẻ nhỏ

— Hãy xin không mất tiền một quyển sách dạy cách nuôi trẻ bằng tiếng quốc ngữ của Bác-sĩ Vidal soạn ở hiệu sữa NESTLÉ, phố Paul-Bert, số 55 Haiphong.

Công-dụng thuốc viên PI-LUIN-LỜ PANH KỜ (PILULES PINK) rất thần hiệu để chống lại sự yếu mệt của các cơ thể.

Thuốc **PILULES PINK** sinh nhiều máu tốt và tẩm nhuận các cân lực; thuốc này làm cho biết đói, làm cho các nước trong dạ dầy chóng sinh và giúp sức mạnh cho các công việc của cả các cơ thể.

Cho nên thuốc **PILULES PINK** thật đáng gọi là thuốc đại thần hiệu để chữa bệnh thiếu-máu, bệnh phiền-muộn, bệnh gầy-mòn, các bệnh trẻ thì lớn sổ và bệnh trở về già, bệnh đau bao-tử, bệnh nhức đầu, bệnh cân lực mỏi mệt.

Thuốc PILULES PINK bán tại khắp các hàng bào-chế tây.

MUỐN CHỐNG HẾT BỊNH, MAU MẠP MẠNH

thì nên đọc kỹ những thư khen ngợi dưới đây:

[illegible]

ĐẠI-BẢO-ĐƯỜNG 22 rue Médicaments à HANOI

Danh-sách các nhà từ thiện giúp nạn đàn bị bão ở Bình-định

MM. Thuận-Đức commerçant Ba-đồn		3$00
Học trò Annam ở trường Bá-Nghệ	Vientiane	5.00
Cô Phước (khâu)	»	1.00
Mông (plaston)	»	0.50
Lưu (cantonnier)	»	0.50
Hải Boy, Bếp	»	1.00
Sâm	»	1.00
Thì	»	1.00
Tâm	»	1.00
Định	»	1.00
Tỷ	»	1.00
Ngọ	»	1.00
Hai-Mạo	»	0.50
Phước	»	0.30
Mạo	»	0.50
Mệt Nghệ	»	0.30
Bếp (Hôtel)	»	1.00
Duy	»	1.00
Trực	»	0.50
Phoang	»	0.50
Châu	»	0.50
Tinh	»	1.00
Năm	»	0.50
Tăng	»	1.00
Đăng	»	0.30
Vô danh	»	1.00
Ôi	»	0.50
Ứng	»	0.50
Định	»	0.50
Thìu	»	0.30
Toàn	»	1.00
Thịnh	»	1.00
Phu	»	0.50
Thìn	»	0.50
Khương	»	1.05
Hoài	»	1.00
Vô danh	»	1.00
Con	»	0.50
Ba	»	0.50
Cộng		31$75
Số trước		262.87
Tổng cộng		297$62
Đã gởi vô Hội-đồng Cứu-tế Qui nhơn		216$37
Còn lại		81$25

Tết Nguyên Đán năm nay chỉ có Tiệm Bombay mới có về đủ các thứ hàng Tàu như: Gấm, Kim-ngân Đoạn, nhung đen Thượng hải, cẩm nhung, satin đầy đủ các màu.

Hàng mới lại toàn tơ bền tinh khiết, không mua cũng lại coi, ở xa xin gởi thư lấy kiểu.

AU BON MARCHÉ
115, Rue Paul-Bert HUẾ

SUCCURSALE { Principaux Magasins Bombay 80 Rue Paul-Bert — Hanoi
Magasin bombay 48 Amiral Courbet — Haiphong

合 WAISON HỢP-THỊNH 公

Soierie & Mercerie
32 Rue des Cantonnais Phố Hàng Ngang
HANOI

Bản hiệu chuyên môn bán các thứ hàng tơ lụa Bắc-kỳ như: lĩnh đen, lĩnh quốc đen, trắng trơn và hoa, the thâm hàng đen the các màu trơn và hoa. Lụa thâm các màu, trắng bề khổ 0m37, 0m40, 0m70, 0m75, 0m80.

Lượt đen các hạng, vải màu, chế bạt thiệt ngon. Bán sỉ và bán lẻ giá rất hạ, vì bản hiệu buôn bán đã mấy chục năm nay, buôn được tại gốc những hàng kể trên. Các Quí khách ở xa xin viết thơ về lấy mẫu và giá hàng, bản hiệu sẽ hồi âm lập tức.

Lại còn các thứ hàng tạp hóa như valise, cặp sách, giầy giép, ví da, đồ đồng, đồ thêu, như mặt gối vân vân... bản hiệu có bán buôn rất nhiều xin các qui khách chiếu cố, bản hiệu rất hoan nghênh. Gửi hàng đi các nơi theo cách lĩnh hóa giao ngân (Contre-Remboursement).

Buôn bán thật thà, hàng tốt giá rẻ các Qui khách mua thử sẽ biết.

Nay cẩn bạch
Mme NGUYỄN-THỊ-SÁU
HỢP-THỊNH
32 Rue des Cantonnais HANOI

Xin mách giùm

Tôi đọc báo Đông-phương được biết thuốc Bách-ung của Hải-ngọc đường do ông Nguyễn-huy-Cử, Tú-tài, làng Hoằng-nghĩa, phủ Hoằng-hóa, tỉnh Thanh-hóa chế ra. Thuốc này chữa huyết tích, đờm tích, ăn mà tích, ăn nước lạ (nước độc) rồi vàng da, to bụng, phù nề, hoặc ăn không tiêu, hoặc bụng có cục mà hay đau, hoặc da bụng dầy, chữa cả đàn bà tích kinh sinh bệnh, hoặc đẻ rồi mà phát nề v. v.

Mới rồi vợ tôi đẻ, vì ác huyết ra không hết, rồi dầy trướng, mất sữa và phát nề, uống thuốc gì cũng không kiến hiệu bệnh tình rất nguy. Tôi mua 5 ve thuốc ấy (mỗi ve giá 25 xu) mới cho uống hết một ve mà vợ tôi khỏi hẳn, còn 4 ve người bạn tôi dùng uống cũng khỏi được bệnh ăn không tiêu, da bụng dầy và hay đau.

Tôi xem ra thuốc này ở Trung, Nam-kỳ và Ai-lao, đâu đâu cũng đều có bán, mà ở Bắc-kỳ thì mới có hiệu Đồng-lương, 125, phố Hàng-bông ở Hanoi và hiệu Rạng-đông, phố Việt-lợi ở Việt-trì có bán mà thôi. Ước ao các nhà buôn ở xứ này mua thử thuốc ấy mà bán lại, thì giúp cho đồng bào không phải lã lí (mua buôn giảm 30% và không phải chịu cước).

Vậy xin cảm ơn ông Nguyễn-huy-Cử và mách cùng bà con.

Lê-ngọc-Khanh
Village Bùi-thôn à Hậu-lộc

GIA ĐÌNH GIÁO DỤC

Quyển thượng và quyển hạ
Mỗi quyển 0$20

HÃY CỐ ĐỒNG PHÁP CÓ BÁN TẠI NHÀ ĐẠI LÝ BÁN THUỐC CỦA CHÚNG TÔI tức Sanpon, ở Hàn giấy, đặt được "Nhà đại lý".

Thuốc - Dán
Hiệu « CON-RẮN »

Trị các chứng bệnh người đau, Nhất là mun, trị mụt đã khởi hay. Trị nhọm mà rất lẹ, vì thuốc rất chính xác phương dược. Trị gió, lên nước đau bụng, đau vai, lưng nhức, nhức đầu, mỏi mệt, chóng mặt, tê bại, bất cảnh, các chứng bệnh người đều dùng dán thuốc này lên, sẽ hiểu hàng vô cùng tinh mầu hiệu nghiệm.

Thuốc - Xổ
Hiệu « NHANH-MAI »

Uống nhứt hay, xổ hết rõ ràng, sạch sẽ các trùng, sán, lãi, sẽ đàm độc sái phiền, sẽ đau bụng đầy, ăn đọng bụng. (Giá 0$20).

HAI MÓN THUỐC NÀY CÓ BÁN:

Ở Trung-kỳ có bán mấy chỗ kể dưới đây:

Ở Vientiane: Đồng-hoàn-Ký Cai đại lý layerie E. E. M.

Ở Luangprabang: Dương-quang-Xuyên, commerçant.

Ở Vientiane: Bùi-văn-Khê commerçant.

Ở Huế có bán nơi M. Đào-duy-Anh, Quan Hải, rue Gia-long.

HUẾ (Citadelle): Hồ-tri-Phái maison Thuận Lương.
FAIFO: Bazar Hồng-Lợi 188 Pont japonais.
TOURANE: Nguyễn-Đức-Vinh commerçant masse
PHANRANG: Huỳnh-văn-Trân 14 Maréchal Joffre
QUANGNGÃI: Madame Phạm-Hữu commerçante
NHATRANG: Mai thuốc Mộng - Lương thư-quán
QUANGTRỊ: Châu-ngọc-Ẩn chez Mme Long hiệu
PHANTHIẾT: Lê-văn-Đăng commerçant rue Gia-long
PHANTHIẾT: Bazar Minh - Nguyệt, rue Gia-long près du pont
PHANTHIẾT: Bazar Minh-Giang, 2 Rue Duong-khánh
VINH: Vinh - hưng - Tường, 21 Marchand
QUINHON: Phan-thanh-Khuyến
TANKY: Dương-Hoàn commerçant
HATINH: Nguyễn-đức-Lý rue Tỉnh Trung

Mua sỉ hoa hồng 30%, sở phí tải chịu, do nơi:

Nguyễn-văn-Phố
Boîte Postale n° 63 — Saigon
Còn cần thêm nhiều đại-lý

PHÒNG-TÍCH ——————> Nhiều người bị mà không hiểu?

Cơm không muốn ăn
Ợ hơi hoặc ợ chua
Tiêu bụng hoặc tiêu ngược
Da mặt vàng
Lâu năm da bụng dầy
Chân tay mỏi mệt

VŨ-ĐÌNH-TÂN
KKK HAIPHONG KKK

ĐẠI-LÝ CÁC TỈNH TRUNG-KỲ

HUẾ	Tỉnh-Tường 40 phố Gia-long
DALAT	ĐINH-VĂN-CHÂU Librairie
FAIFOO	HOÀNG-ĐẠC-VINH 124, phố Pont Japonais
NHA-TRANG	MỘNG-LƯƠNG THƯ-QUÁN
PHAN-THIẾT	MINH-GIANG 2, Rue Dông-Khánh
QUANG-TRỊ	THÔNG-HOẠT THƯ-QUÁN phố Chợ
QUANG-BÌNH	VĨNH HƯNG-TƯỜNG bán thuốc bắc ở Đồng hới
QUANG-NGÃI	NGUYỄN-NGỌC-ẨNH Commerçant, Thạch-trụ, Mộ đức và Cho-Huong Commerçant à Sông-cầu
THANH-HOA	PHÚC HƯNG-LONG 17, phố Tả biên
TOURANE	NGUYỄN-THỊ-HUỆ phố Đô-hữu-vị
VINH	SINH-HUY phố Gare

Dùng sữa
"LE GOSSE"

NHÃN XANH
Bao kiết tinh khiết thiệt hảo

Già ăn trẻ lại.
Gái ăn đắt chồng.
Nạ giòng ăn thụ thai.
Trẻ ăn chóng lớn.

Sữa "LE GOSSE" rất hảo cho tất cả mọi người: có nhiều chất kem (Crème) rất tinh khiết.

Bao thầu cho Nhà-nước năm 1932
Lycées, Collèges, Maternités, Ecoles, Institut de Puériculture etc.... à Saigon
Có bán trong các tiệm tạp-hóa ở Đông-Pháp.
NHÃN GIẤY XANH: *Giá mỗi hộp* ..... 0$32

Đại-lý:
ÉTABLISSEMENTS MORIN-FRÈRES
HUẾ — TOURANE — QUINHON

Hội Vạn-Quốc Tiết-kiệm

HỘI HIỆP BỔN NẶC-DANH PHÁP
Dưới quyền kiểm-soát của Chánh-phủ Đông-Pháp
Vốn 1.000.000 lượng (Thượng-Hải) và 8.000.000 phật-lăng đã đóng tất cả

Quản-lý cõi Đông-Pháp: SAIGON số 26, đường Chaigneau
Chi ngành ở tại HANOI số 19 đường Borgnis Desbordes

Muốn lập vốn
Muốn lập tư-bổn
Muốn để dành tiền cho con trẻ ăn học
Thì hãy mua vé của hội VẠN QUỐC TIẾT-KIỆM
— Vé 1.000 đồng —
mỗi tháng góp 8 đồng
— Vé 500 đồng —
mỗi tháng góp 4 đồng
— Vé 250 đồng —
mỗi tháng góp 2 đồng

Mỗi tháng đều có cuộc xổ số, nếu số mình ra thì được Hội trả tiền lại nguyên cái vé, lại khỏi góp tiền nữa.

Còn nếu không trúng số, thì mãng hạn giao kèo. Hội sẽ trả đủ số bạc lại, và được chia 33, 33% tiền lời của Hội.

Chúng tôi sẽ gởi cách cắt nghĩa rõ các điều-lệ cho chư vị nào muốn rõ cách thức mua vé của Hội.

Đại-lý ở tại HUẾ: HOÀNG-TOẠI, 115 đường Gia-long

Đâu là CÓI PHÚC?

TRIẾT-HỌC TIỂU-THUYẾT

Tác-giả: *C. Flammarion* — *Giang-Ha* dịch-thuật

Số 78

Một ngày kia đương cùng nhau ngồi ăn, nàng Minh-tinh cười dòn tỏ ra thái độ rất vui vẻ, nhưng bỗng nhiên nàng nhăn nhíu cả mặt mày, mắt đầy hạt lệ, rồi khóc òa. Chàng hỏi:

— Gì thế, em? Anh trông thái độ em đổi mau quá mà không hiểu vì sao?

— Anh ơi! Em trông anh và trông thấy cặp mắt anh lóng lánh...

Rồi nàng lại ôm đầu mà khóc.

— Rõ kỳ thật! Anh không hiểu được.

— Anh làm việc nhiều quá! Ôi! Cái cặp mắt kia, cặp mắt của anh, nếu một ngày kia em không còn trông thấy nó nữa, nếu một ngày kia anh phải chết...!

Nàng nói không hết câu, vì nước mắt chảy ra nhiều quá.

Nhiều khi nàng lại cứ nín thinh mà nhìn kỹ ông rồi chạy lại ôm lấy mà hôn không ngớt.

Còn ông, không khi nào ông đi gần nàng mà không vuốt ve, âu yếm, không khi nào ông đi ra một bước mà không nghĩ nhớ đến nàng. Tối lại trước khi đi ngủ, sáng ra khi đã dậy rồi, cái tư-tưởng đầu tiên của ông ta là tưởng đến nàng.

Cái cảnh đôi nàng vẫn là một đôi nghĩa-ân chính, mà rất thú vị. Ái tình thật là một cái ánh sáng ở trên thiên cung đưa xuống.

Cái phong cảnh đẹp đẽ ở nơi kia lại cũng rất xứng đáng với cái cảnh tình êm ái của hai người. Cả hai đều hiểu cảnh mà yêu cảnh. Trong các cuộc du ngoạn trong rừng, hai quả tim kia cũng theo giọng hát của đoàn chim mà hòa hiệp, theo ánh sáng của mặt trời và các mùi thơm của cỏ ba mà bay bổng lên cao. Cái hình mây bay trên trời, cái mùi thơm của cây cối sau trận mưa, cái luồng gió thổi qua, cái ánh mặt trời buổi chiều gần lặng, cái tiếng dế kêu, tiếng ca rừng gáy, cả thảy các sự sống trong vũ trụ đều hòa hợp với cái sự sống của hai người: hai người tự-nhiên trông thấy mình là chúa tể trên ngọn núi Tỷ-lợi-ngưu tư được hưởng cái kho tàng vô tận của Tạo vật.

Nàng Minh-tinh thì thích nhất cái ánh sáng dịu dàng của mặt nguyệt, cái ánh sáng này tưởng như liên kết quả đất với mặt trời, mà tưởng như gói một thứ thuốc huyền bí, đem giấc ngủ trên trải tiên cỏ trần. Nhờ có mặt trăng mà vật gì trông lại càng trắng thêm, mà bóng tối thì càng thêm tối. Trên cây cối thì thấy vẻ những hình thù rất lạ, dưới gốc cây tưởng như có hồ thẳm rất hiểm nghèo. Trên con đường trắng kia hai cái bóng người nhập chung thành một mà cứ thay đổi lịa. Các buổi tối mùa hè, không khí cũng còn giữ cái ôn độ ban ngày. Hai người thường đi với nhau trên con đường trắng vừa đi vừa ngâm nghĩa cái bóng của chúng chiu trên đường hoặc trên vách. Thình lình ông Cư-sĩ nói:

— Kìa! Lạ chưa, ngó trong bóng thì tưởng như anh kẻ em lắm, mà thật ra thì không. Đó chính cái bóng của sử ký. Người ta tưởng mình xem sử ta biết được sự thật, té ra đó là lầm ta.

Nàng cũng đáp:

— Anh hãy xem cái bóng của chúng ta kia! Chúng ta cũng đi chung với nhau ở trong cái bóng. Anh có muốn cho em trở nên nhỏ không? Em chỉ phải cúi xuống là được. Còn em trông cái bóng anh thì nhận ra ngay vì bóng đồng anh lắm.

Ông Cư-sĩ cũng xây lại để ngó nàng. Mầu gia của cô nàng, dưới ánh sáng mặt trăng chẳng khác chi mầu tuyết trắng và cặp tay của nàng như là bằng đá cẩm thạch, cặp mắt nàng sáng suốt hai hàm răng nàng đều đặng như hai hàng ngọc thạch.

Dưới ánh sáng mặt trăng nàng đẹp cho đến đỗi ông ta phải ngừng lại mà ngắm nghía.

Nàng nói:

— Thưa nhà thiên-văn học, không sao có thể xông đi ngoạn-lãm với ngài được. Các người đàn ông chỉ biết dùng ngủ quan mà thưởng yêu chớ không biết lấy tinh thần mà cảm hứng.

— Em nói: «các người đàn ông», mới nghe tưởng như em đã biết nhiều người đàn ông rồi.

— Anh La-phật!

— Phải, chúng anh là đàn ông. Nhưng anh không phải như đàn ông khác. Anh lấy tâm hồn anh mà yêu em kia mà!

— Em không còn tin anh được nữa. Anh không thể ở yên, cứ phá em hoài. Anh phải biết trước mặt em, anh là đại biểu cho tất cả nam giới, mà cũng là người hoàn toàn nhất trong nam-giới, mà người hoàn toàn nhất trong nam giới cũng còn quá vật chất. Em, thì em chỉ muốn sao chàng ta cứ đi đạo như vầy tay bắt lấy tay mà không...

— Không kể mà phải không?

Nàng Minh-tinh bèn ngó lên trời mà hỏi nhà Cư-sĩ cái tên của những vị sao mà nàng chưa biết. Nàng càng hỏi thì chàng càng đem những đều sở đắc mà giải bày.

Thế là trong các cuộc du-ngoạn, các khi đàm thoại, khi nào nàng cũng tìm cách hỏi han để biết thêm những đều trong thiên-văn học. Nàng trở thành một người giúp việc quan sát rất giỏi cho nhà Cư-sĩ.

(Số tiếp)

Việc trong nước

(Tiếp theo trang nhứt)

3· Đánh con cò 0$02
4· Đánh thơ 0$10
5· Đánh liệm 0$20

Chín giờ tối sẽ tranh giải vô địch cúp Ping-pong :

Một giải đàn ông, một giải đàn bà.

Chương trình âm nhạc tuần này

Cuộc âm nhạc trước tòa Khâm-sứ ngày chủ nhật 1er Janvier 1933 từ 6 giờ đến 7 giờ tối.

1. Marche du Prophète — G. Meyerbeer
2. La Croix rouge — ouverture — V. Turine
3. Scène de Ballet — Lacgini
4. Thérèse — Drame Musical — J. Massenet
5. Ségoviane — Danse espagnole — P. Lacome

Nếu trời mưa sẽ hoãn lại thứ năm sau.

TOURANE

Chỗ nuôi con nít

Hội Lạc-thiện ở Huế mới mở một hội nhánh tại Đà-nẵng. Ngày chúa nhựt 11 Décembre có cuộc bán làm phúc (vente de charité) tại sở Khâm sáng. Nghe dân số thâu trên nghìn đồng. Hội tuy mới ra đời, song nhờ lòng nhiệt thành của bà con trong thành phố và các hội viên, mà nay đã có chỗ nuôi con nít. Ai muốn gởi con thì cứ sớm mai từ 7 giờ đem tới gởi cho hội, có người trông nom, cho ăn uống, tắm rửa tử tế, rồi đi làm việc đến 5 giờ chiều tới nhận về.

Đương lúc dầu, nhiều người hiểu lầm rằng sợ đem con gởi rồi hội bắt luôn, nên số con nít chỉ được trên lơ đơn. Nhà nầy ở đường Général d'Espérey, hội thuê mỗi tháng ba chục đồng, có thể chứa được chừng bốn chục đứa trẻ. Hội đã sắm được một ít giường máy cho con nít nằm. Theo lời bà Hội trưởng Nguyễn-cung-Kinh và bà Hội viên Duval mà chúng tôi được tiếp chuyện tại Ấu trí viên mới rồi, thì mỗi tuần ông Trần-đình-Nam có cho 2 buổi thuốc thí, và khi nào con nít ở đó đau ốm gì, thì ông đốc Nguyễn-hữu-Dụng ở Nha-trang tới điều trị.

Sự từ thiện nầy mà mở rộng ra giữ sau như trước thì trẻ con nhà nghèo được nhờ không ít. S. X.

QUẢNG-NAM

Dân kêu về thuế thuốc lá

Vừa rồi nhà nước sửa nghị định thuế thuốc lá lại, nên tiếng than vãn đi dâu cũng nghe. Thuộc tổng Chiên đàn (Tam kỳ) mấy làng như Trường xuân, Khánh thọ, Thạnh đức, Xuân an, Phú trạch, An mỹ, Thạnh mỹ cùng vô số làng khác quanh năm chỉ tối, (trừ những người có miếng đất vạt vườn ra), còn phần nhiều nhân dân chỉ trồng cây vào là thuốc mà sống và chịu xâu thuế. Nay nghe nghị định ấy ai nấy đều sợ hoảng.

Mấy làng có làm đơn xin nhà nước bãi cái lệnh ấy.

Người biết việc

BÌNH ĐỊNH

Chung quanh việc nam-tuần sẽ tới

I

Nhân có tin năm tuần của đức Vua, độ rày ở hạt Bình-khê, quan sở tại về mỗi làng phải may 4 lá cờ rồng ngũ sắc. Nhiều làng có cờ mới mấy còn tốt, song quan bắt phải cho kiểu thức, và đồng nhau mới được.

Làng có công bổn không nói chi, nhiều làng lớn bắt, đến không, cũng chạy ngược chạy xuôi lo sắm. Như vậy có trái hẳn với tôi « giản tiện » mà Đức Vua đã bàn trước.

II

Có lệnh quan sức các tổng thuộc về phủ An-nhơn đem dân đắp sửa con đường từ phía cầu Bậu ra đến cửa biển vào hành cung.

Mấy đồng tổng kết cứ mỗi làng đại số thì 20 người, tiểu số thì 20 (một hay 3 ngày) đến để sửa con đường ấy. 1 hay 3o người, có tăng ăn 1 lần (mỗi người 0$10). Lại có một đều là khi dân đến..... có người đi làm việc riêng (không phải nói dối, chỉ một B) như cuốc vườn, trồng cối, đắp gạo v. v.

Cái thói lợi dụng của người mình không biết khi nào mới chừa!

Bổ chuyên

Việc Thế-giới

GENÈVE

Vấn đề Trung Nhật

Genève, 16 déc. — Cả là người ta sẽ yêu sắm phái viên điều tra Lytton trước kia thay làm Hội đồng nghiên cứu cuộc điều đình trực tiếp để giải hòa giữa hai nước Trung Nhật.

Genève, 16 déc. — Vì cuộc điều đình về việc giải hòa bị hỏng, và vì thái độ phản đối của đại biểu Nhật, mà hiện nay giữa hội Quốc liên đã bàn bạc đến chuyện Nhật ra người Hội. Đại biểu Nhật phản đối nhứt là việc mời Nga và Huê kỳ dự vào Hội đồng giải hòa.

Đại biểu Nhật phản đối từ dự thảo về việc giải hòa về nhiều chỗ, nhưng nhứt là chỗ phòng trước khi cuộc điều đình giải hòa bị hỏng. Theo ý người Nhật thì điều ấy không đáng để vào trong một tờ dự thảo về việc giải hòa. Người Nhật lại muốn rằng tờ dự thảo ấy cấm hẳn việc can thiệp của các nước không trực tiếp quan hệ trong vấn đề Trung Nhật.

Đại biểu Trung hoa cũng thất vọng về tờ dự thảo ấy nhiều, cho rằng nếu đặng làm ra một tờ dự thảo giải hòa yếu hèn như thế thì thường trước kia không cần phải phái hội đồng điều tra sang tận Trung hoa làm gì. Nếu tờ dự thảo ấy mà thảo ra hồi tháng mars thì may có hiệu quả được, chớ bây giờ thì thật là vô ích.

Đại biểu Trung hoa nói: đều mà người Nhật thích là giải quyết vấn đề xung đột theo cách như không có hội Quốc liên. Còn Trung hoa thì lại khác. Trung hoa giữ theo của khổ nước quốc tế, muốn làm sao cho hội Quốc liên được trọng và có thể tự tin lấy mình mà bắt đền bồi những đều lỗi với mình.

Đại biểu Trung hoa đã điều hòa dự thảo ấy về hồi ý kiến chính phủ Nam kinh.

PHÁP

Nội các Paul Boncour

Ba lê, 13 déc. — Nội các Paul Boncour đã thành lập như sau nầy:

Thủ tướng kiêm ngoại giao tổng trưởng	*Paul Boncour*
Hình	*Abel Gardey*
Tài chánh	*Chéron*
Công chánh	*Georges Bonnet*
Nội vụ	*Chautemps*
Chiến tranh	*Daladier*
Không không	*Painlevé*
Thủy quân	*Leygues*
Canh nông	*Queuille*
Hưu bổng	*Mielle*
Quốc dân giáo dục	*De Monzie*
Thuộc địa	*Albert Sarraut*
Lao động	*Dallmier*
Thầy thương	*Léon Meyer*
Vệ sinh	*Daniélou*
Thương mãi	*Julien Laraud*
Bưu chính	*Laurent Eynac*
Các vị thứ trưởng	
Phó thủ tướng	*Flo*
Ngoại giao	*Pierre Co*
Canh nông	*Jaubert*
Chiến tranh	*Gay la Chambre*
Quốc gia tiết kiệm	*Patenôtre*
Nội vụ	*Israel*
Hàng không	*Bernier*
Thuộc địa	*Candace*
Thể dục	*Marcombe*
Chuyên môn giáo dục	*Duco*
Mỹ nghệ	*Nistler*
Lao động	*Tessan*

DALAT

Hát giúp nạn dân

Hai đêm 9 và 10 Décembre vừa rồi, ban trị sự cứu tế ở Dalat đã tổ chức hai cuộc hát Cải lương để lấy tiền giúp dân bị nạn ở hai tỉnh Bình-định và Quảng-trị.

Kết quả :

thân	723$11
tiêu	88.01
Còn lại	635$10

Số tiền 635$10 đã đưa lên quan Sứ, và nghĩ đã gởi số tiền ấy ra Bình định và Quảng trị để phân phát cho dân.

Thay mặt cho ban trị sự,
Hội trưởng
Nguyễn-văn-Sang

BÌNH THUẬN

Lời kêu van về các nghề vặt

Chúng tôi ở làng Khánh-thiện tổng Thắng-an, Phố Hàm thuận, xin quan trên soi xét cho việc sau này :

Chúng tôi làm nghề bắt tóc và may gối, trước kia mỗi năm đóng thuế 2$06 còn gắng chịu nổi. Năm nay bỗ làm ăn cực khổ, vì hiện bây giờ mỗi ngày làm chỉ được vài cắc (0$20) mà thôi, tính không đủ ăn còn lấy gì đóng đã thuế được?

Vậy mong ơn quan trên rộng lòng thương đến nghề nghiệp bần mạt mà giảm bớt cho chút nào chăng!

17 người dân
Khánh-thiện tại cầu

TÂY-BAN-NHA

Tình hình chính trị

Salamanque, 12 déc. — Theo những tin tức sau cùng, đêm hôm qua thành phố được bình tĩnh, còn ở các làng lân cận có một đôi vụ xung đột.

Ở Ledesma, nhiều cửa kính bị ném đá vào bể tan ở Barbadello, một cuộc khởi loạn thiệt tình.

Quân khởi loạn cắt đứt con đường đi tới làng ấy. Cảnh binh có thể quá, có lẽ vệ binh sẽ đến giáp sức cho.

Gijon, 12 déc. — Trong đêm có một quả bom nổ trong vườn nhà hội quán của đảng xã-hội cấp tiến. Thiệt hại bộn bề. Hai quả bom khác nổ trước cửa một tương hai và một nhà ngân hàng trong thành phố. Một người tình nghi có can dự vào việc ném bom ấy bị bắt.

Madrid, 13 déc. — Vì có đảng viên vô chính phủ xen vào trong đám chá động nên phong trào cách mệnh lan rộng lần ra trong nước Tây-ban-nha. Có nhiều cuộc xung đột trong tất cả mấy thành phố có công nường nầy nọ. Các báo có đăng tin khám phá được một nhà

. Xem thế thì kẻ nghịch của dân quốc đã dự bị sẵn sàng về cuộc chiến đấu sắp đến đây.

Người ta nói rằng các nhà đương chức định thiết pháp bình để đối phó với phong trào cách mệnh.

Madrid, 13 déc. — Người ta tìm thấy được nhiều quả bom ở Gijon. Có 4 quả nổ tại mấy nơi khác nhau trong thành phố. Nhiều người bị bắt

Thợ thuyền thuộc về phái xã hội, và thợ thuyền có chưa trong công đoàn xung đột nhau ở Cebolin, vệ binh can thiệp giải tan. Nhiều người bị thương. Ở Solera, thị thuyền bãi công. Có nhiều đám xung đột. Một người chết và nhiều người bị thương. Chín người bị bắt.

HUÊ-KỲ

8 năm nữa Phi-luật tân sẽ được độc lập thiệt chăng ?

Hoa-thịnh-đốn, 15 décembre. — Thượng nghị viện đã chuẩn y việc cho Phi-luật-tân trong 8 năm nữa sẽ được độc lập.

Vấn đề nợ chiến tranh

Hoa-thịnh-đốn, 16 décembre. — Ý, Tiệp-khắc, Pháo-lan, Lettonie, Lithuanie đã trả khoản nợ chiến tranh cho Mỹ, ngày hôm qua.

Pháp, Bỉ, Ba-lan, Estonie và Hung-gia-lợi chưa trả. Số các nước ấy phải trả cả chung lại là 25 triệu đô-la.

London, 17 déc. — Chính-phủ Huê-kỳ đã thông cáo với chính-phủ Pháp và các chính phủ nợ khác nói sẵn lòng điều đình về khoản nợ chiến tranh, nhưng nhứt quyết không chịu thấy một Đại hội nghị về vấn đề ấy, mà cũng không hứa cho hoãn nữa.

Trong nhà trong cửa
ai ai
cũng phải có sáng
THUỐC HƯỜN
PASTILLES
VALDA
dậng khi, có con nít đi học,
khi có ông già bà cả ra vô,
Cùng số người phải đi ra,
tới sở làm,
THÌ ĐEM THEO TRONG MÌNH
hoặc ngậm cho thơng cổ thơng hơi
Khỏi bịnh,
hoặc ngậm mà trừ bịnh,
như Kí sổ mũi, đau cổ, mệt thở,
ho đàm, tức ngực, đờm, đờn.
MÀ NHỨT LÀ PHẢI NHỚ
dùng lấy một thứ
THUỐC HƯỜN
PASTILLES
VALDA
mà thôi
bán đựng trong hộp
coi trên nhãn phải có hiệu chữ
- VALDA -
MỚI THIỆT PHẢI

Thuốc xán
Xơ mít một liều 1$20
trừ tuyệt bệnh xán

Thuốc cai nha phiên
Bỏ rất êm đềm, tam kỳ biết tiếng,
ai muốn khỏi nghiện, gửi thư cho biết : 1·) Hút ngày mấy bữa ?
2·) Mỗi bữa mấy phân ?
3·) Xái ăn mấy lượt ?
Nguyên sử tòa thượng hạng thông phán
TRẦN-ĐỨC-CẢNH
57 — phố Định-Tân — 57
TONKIN NAM-ĐỊNH

NGU-TINH
Nhân-Tạo-Huyết
của lương-y YECSIOUNINE
Chuyên-trị :
TINH-THẦN LAO-TỔN
KHÍ-HUYẾT GIẢM-SUY
Có tinh chất đặc biệt là sát được trùng độc ẩn núp trong máu, nhất là trùng lậu, giang mai nhập cốt. Và trẻ con sài ghẻ.
Thuốc nầy đã được nổi tiếng là một món thuốc Bổ-Huyết Sát-Trùng rất hay. Và đã phân chất tại phòng Thí-nghiệm Đông-dương tại HANOI ngày 15 AVRIL 1932.
Mua thuốc xin hỏi tại TỔNG-ĐẠI-THỦ của nhà thuốc NÃM-SAO ;
SINH-HUY
44 — *Maréchal Foch* — 44
VINH
Là nhà bán thuốc SỐT RÉT, NGÃ NƯỚC, nhãn « NÃM SAO » rất thân hiệu.
Mỗi gói 0$15

BẮC-NINH
Bệnh quỷ đã có thuốc tiên ! !
[illegible]

NHÀ MÁY DỆT AN-THÀNH
[illegible]
COULEURS :
[illegible]
Cỡ áo và quần dài cơm nhỏ
[illegible]
Các ngài mua buôn sẽ có giá riêng rất hạ
Ý riêng bảo hiểm thì đẹp nhất là nhà Grisc và Ralge
An-Thành 87 phố hàng Đào Hanoi
Có CATALOGUE biếu các ngài ở xa

Magasin de Soieries
TÂN-LỢI
135 140, Boulevard Tăng đà-Phương — Cholon
[illegible]

SÁCH THUỐC VIỆT-NAM
do nhà nghiên-cứu khoa thuốc Việt-Nam soạn bản
trong nó có phép làm thuốc của ta, chia làm hai phần :
1) Phần chữa bịnh, nói về phép xem bịnh, xem mạch, của người các bịnh, phép uống các bịnh, và cả bài thuốc.
2) Phần tính các vị thuốc, nói về thuốc nam, vị thuốc, bắc, [illegible]
Đã in xong đã cả rồi. Thơ và mandat gửi cho
NGUYỄN-XUÂN-DƯƠNG
TONKIN — [illegible] — HANOI

Trung-Nhật xung-đột

Nhật được Tàu thua là bởi tại sao? thưa là tại quân Tàu nhiều người nghiện thuốc phiện, trong người không được mạnh khỏe, nên không địch nổi quân Nhật. Nay chính phủ Tàu có nhờ bản hiệu chế cho một thứ thuốc cai nha-phiến thật hay để quân lính dùng cho khỏi nghiện, nên bản hiệu gia công nghiên-cứu những sách Đông Tây y học, xét bệnh lập phương chế ra một thứ thuốc cai nha-phiến, đặt tên là « VĂN-MINH GIỚI-YÊN HOÀN », uống vào rất mạnh khỏe mà không sinh bệnh, nặng độ hai tuần, nhẹ thời ba tuần lễ là hết bệnh nghiện, nếu không bổ được thời trả lại tiền khi mua phải nói rõ ăn nhiều hay ít, có tật bệnh chi không, người khỏe hay yếu, để tôi chế thuốc cho hợp với bệnh gởi đủ bổ xung, các ngài nào trong người không có bệnh chi, duy có bệnh nghiện, thời mua thuốc đã chế sẵn ở bản hiệu hoặc ở các nơi đại lý của bản hiệu cũng vậy. Thốc « VĂN-MINH GIỚI-YÊN HOÀN », hạng nhất 5$00, nhì 3$00, ba 2$00, hạng tư 1$00 một chai, ngài nào muốn cho người thêm sức khỏe trong khi bỏ hút nên dùng thêm thuốc bổ 2$00 một hộp.

Có bán thuốc tim-la 1$00, thuốc lậu 1$00, chiết nọc 1$50, hay nhất thế-giới, và các thuốc đàn ông, đàn bà, con nít. Khi các ngài cần thuốc chỉ xin gởi thơ kể bệnh cho mình bạch.

Đề bì cho chủ-nhân :

M. Trần-đắc-Sử
N. 38 rue des Pipes HANOI

VIỆC NÊN LÀM

Ai là nhà buôn Việt-Nam, nên mua sỉ hay là làm Đại-lý bán các thứ thuốc nam của nhà thuốc **NAM-THIÊN-ĐƯỜNG** Nam-định là nhà thuốc chuyên khảo cứu các môn thuốc nam đã hết các thứ thuốc v các thứ dầu, đã nổi tiếng khắp cõi Đông-pháp.

Thể lệ rất hay,

Hoa hồng rất hậu,

Ngài nào sẵn lòng chiếu cố đến thuốc Nội-hóa để chấn hưng cho nghề thuốc nam thì cứ gởi thơ cho nhà thuốc **NAM-THIÊN-ĐƯỜNG** 137, rue Maréchal-Foch Nam-Định mà lấy chương trình và Catalogue.

Imprimerie TIẾNG DÂN, HUẾ
Gérant : HUỲNH-THÚC-KHÁNG